

Pr Ülle Rajasalu
Maavanem
Harju Maavalitsus

Teie 12.06.2014 nr 12-4/2014/608

Meie 07.07.2014 nr 11-2/14/152-45

**Rail Balticu 1435 mm trassi Harju, Rapla ja
Pärnu maakonnaplaneeringute keskkonnamõju
Strateegilise hindamise programmi heakskiitmine**

Austatud proua Rajasalu

Olete saatnud oma 12.06.2014 kirjaga nr 12-2/2014/608 Keskkonnaministeeriumile uuesti heakskiitmiseks Rail Balticu 1435 mm trassi Harju, Rapla ja Pärnu maakonnaplaneeringute keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) programmi.

Lähtudes keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 36, § 38 lõikest 1 ja lõike 2 punktide 1, 2 ja 5 ning § 39 lõigetest 2 ja 3, kiidame eelnimetatud programmi heaks.

Käesoleva otsusega seotud kaalutlused on esitatud järgnevalt.

Otsuse põhjendused ja kaalutlused

1. Õiguslik alus ja pädevus

Keskkonnaministeerium on KeHJS § 38 lõike 1 alusel Rail Balticu 1435 mm trassi Harju, Rapla ja Pärnu maakonnaplaneeringute KSH järelevalvaja, kuna planeeringute elluviimisega eeldatavalt kaasnev keskkonnamõju võib olla piiriülene.

KSH programmi heakskiitmise või heakskiitmata jätmise üle otsustamiseks peab Keskkonnaministeerium KSH järelevalvajana hindama programmi sisu ja KSH menetluse vastavust seadusest tulenevatele nõuetele ning eksperdi KeHJS § 34 lõikes 3 nimetatud nõuetele vastavust. Anda tuleb üldine hinnang KSH programmi kvaliteedile ja menetluse õiguspärasusele.

Otsus kõnealuse KSH programmi heakskiitmise üle on tehtud KeHJS § 36, § 38 lõike 1 ja lõike 2 punktide 1, 2 ja 5 ning § 39 lõigete 2 ja 3 alusel.

2. Menetluse senine käik

Rail Balticu 1435 mm trassi Harju, Rapla ja Pärnu maakonnaplaneeringute koostamine algatati Vabariigi Valitsuse 12.04.2012 korraldusega nr 173. Kõnealuste maakonnaplaneeringute KSH algatati Harju maavanema 19.04.2012 korraldusega nr 1-1/661-k, Rapla maavanema 25.04.2012 korraldusega nr 259 ja Pärnu maavanema 23.04.2012 korraldusega nr 267. KSH algatamisest teavitati KeHJS § 35 lõike 6 kohaselt 24.04.2012, 27.04.2012 ja 04.05.2012 väljaandes Ametlikud Teadaanded, ajalehtedes Aegviidu Aeg (mai 2012), Harju Elu (27.04.2012), Harku Valla Teataja (10.05.2012), Keila Leht (27.04.2012), Kiili Leht (25.04.2012), Koduvald (mai, 2012), Kose Teataja (mai, 2012), Paldiski

Linnaleht (aprillis 2012), Pealinn (30.04.2012), Saku Sõnumid (aprillis 2012), Saue Sõna (mais 2012), Sõnumitooja (25.04.2012), Raplamaa Sõnumid (19.05.2012) ja Pärnu Postimees (28.04.2012). Vastav teade saadeti 19.04.2012, 25.04.2012 ja 03.05.2012 kirja teel kõikidele asjaomastele asutustele.

Vastavalt KeHJS § 36 lõikele 3 küsiti KSH programmi sisu osas eelnevalt seisukohta valitsusasutustelt, kohalikelt omavalitsustelt, naabermaavalitsustelt ning riiklikelt äriühingutelt. Laekunud seisukohad ning vastused neile on toodud KSH programmi lisas 8.

Kuna Rail Balticu trassi maakonnaplaneeringute elluviimisega võib kaasneda oluline piiriülene mõju, teavitas Keskkonnaministeerium oma 30.08.2013 kirjaga nr 11-2/13/6294-9 KeHJS § 46 lõiget 2 arvesse võttes Poolat, Leedut, Lätit ja Soomet ning küsis, kas nad soovivad kõnealuses piiriülese KSH protsessis osaleda. Läti vastas, et soovib KSH menetluses osaleda. Poola ja Leedu ei pidanud vajalikuks KSH menetluses osaleda, kuid Leedu soovis olla informeeritud KSH lõpptulemustest. Soome teavitas samuti oma soovist mitte osaleda KSH menetluses, samas tahab ta olla kaasatud juhul, kui KSH käigus selgub, et Soomele avaldub oluline mõju. Riikidelt laekunud seisukohad on toodud KSH programmi lisas 13.

Kõnealuse KSH programm esitati Keskkonnaministeeriumile esmakordselt heakskiitmiseks 31.01.2014 kirjaga nr 12-4/2014/608. Kuna KSH programmis oli olulisi puudujääke ning järelevalvajale ei olnud esitatud kogu informatsiooni, mis võimaldanuks tal kontrollida KeHJS § 38 lõikes 2 nimetatud nõuete täitmist, tagastas järelevalvaja oma 21.02.2014 kirjaga nr 11-2/14/152-12 KSH programmi korrigeerimiseks ja täiendamiseks. Täiendatud ja parandatud programm, millest olid vastupidiselt Keskkonnaministeeriumi seisukohale trassialternatiivid kõrvaldatud, esitati uuesti heakskiitmiseks 07.04.2014 kirjaga nr 12-4/2014/608. Keskkonnaministeerium palus 04.06.2014 kirjaga nr 11-2714/152-30 täpsustada KSH ruumilist ulatust ja korrigeerida Harjumaa trassialternatiive lähtuvalt Vabariigi Valitsuse 29.05.2014 tehtud otsusest. KSH aruanne esitati korrigeeritud kujul heakskiitmiseks 12.06.2014 kirjaga nr 12-2/2014/608.

Keskkonnaministeerium saatis 22.04.2014 kirjaga nr 11-2/14/152-19 käesoleva otsuse eelnõu haldusmenetluse seaduse (HMS) § 40 lõiget 2 arvesse võttes Harju, Pärnu ja Rapla maavalitsustele, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ja OÜ-le Hendrikson ja Ko (menetlusosalised) tutvumiseks ning arvamuse ja vastuväidete esitamiseks. Ühtlasi pikendas järelevalvaja HMS § 41 alusel kõnealuse KSH programmi menetlemise tähtaega, pannes uueks tähtajaks kaks nädalat alates menetlusosalistelt vastuse saamisest. Menetlusosalised esitasid oma 06.05.2014 kirjaga nr 12-4/2014/1828 seisukoha kõnealuse KSH programmi heakskiitmise otsuse eelnõu osa, olles üldjoontes eelnõu sisuga nõus. Küll aga jäid menetlusosalised endiselt seisukohale, et nad ei toeta Keskkonnaministeeriumi kirjeldatud lähenemist, et KSH programmis tuleb esitada kõik teadaolevad alternatiivid. Sellegipoolest nõustusid nad, et KSH programmile lisatakse kõik käesolevaks hetkeks teadaolevad ja võrdlusesse võetud mõistlikud alternatiivid. Samuti toetasid nad põhimõtet, et juhul, kui planeerimisprotsessi käigus lisandub trassialternatiive, mis on oluliselt erinevad heakskiidetud programmis esitatutest ja mida hakatakse käsitlema KSH aruandes, korraldatakse vajadusel uute alternatiivide osas täiendavad avalikustamised ning küsitakse selle osas Keskkonnaministeeriumi seisukohta.

Menetlusosalised juhtisid moodustatavat Nabala looduskaitseala läbivate trassialternatiivide välistamise osas tähelepanu sellele, et vastavat tingimust ei saa esitada Keskkonnaministeerium KSH programmi heakskiitmise otsusega. 29.04.2014 toimus majandus- ja kommunikatsiooniministri, siseministri ja keskkonnaministri kohtumine, kus jõuti järeldusele, et otsused Harjumaa, sh moodustatavat Nabala looduskaitseala läbivate trassialternatiivide osas peab tegema valitsuskabinet. Valitsuskabinet tegi otsuse Harjumaa trassialternatiivide osas 29.05.2014. KSH programmi on seejärel täiendatud selliselt, et see vastab valitsuskabineti otsusele ning Keskkonnaministeeriumi poolt 04.06.2014 edastatud heakskiitmise otsuses toodud tingimustele.

3. KSH programmi avalikustamine

3.1. KSH programmi avalikustamisest teatamine

KeHJS § 37 lõiked 1, 2 ja 3 sätestavad KSH programmi avalikust väljapanekust ja avaliku arutelu toimumisest teatamise tingimused ja viisid.

Rail Balticu trassi maakonnaplaneeringute KSH programmi avalikustamise teated ilmusid 30.08.2013 ja 02.09.2013 väljaandes Ametlikud Teadaanded, ajalehtedes Postimees (27.08.2013), Harju Elu (30.08.2013), Kiili Leht (28.08.2013), Kose Teataja (septembris 2013), Rae Sõnumid (septembris 2013), Sõnumitooja (04.09.2013), Raplamaa Sõnumid (28.08.2013 ja 25.09.2013, samuti 11.09.2013 ja 02.10.2013 ilmunud artiklites) ja Pärnu Postimees (27.08.2013). Samuti olid teated avalikkusele kättesaadavad erinevate veebilehtede kaudu ning kirjalikud teated saadeti 27.08.2013, 30.08.2013 ja 02.09.2013 kõikidele asjaomastele asutustele ja organisatsioonidele. KSH programmi avalikustamise teade sisaldas KeHJS § 37 lõikes 2 nõutud teavet.

3.2. KSH programmi avalik väljapanek ja avalik arutelu

KeHJS § 37 lõike 3 kohaselt korraldatakse KSH programmi tutvustamiseks vähemalt 14-päevase kestusega programmi avalik väljapanek ning seejärel avalik arutelu.

Kõnealuse KSH programmi avalik väljapanek kestis 29 päeva, st 02.09.2013-30.09.2013. Programmiga oli võimalik tutvuda internetis Rail Balticu projekti veebilehel, samuti Harju, Rapla ja Pärnu maavalitsustes ning trassivariantide asukohtadesse jäävates kohalikes omavalitsustes. Ettepanekuid ja vastuväiteid oli võimalik esitada Rail Balticu projekti või maavalitsuste e-posti aadressidel. Lisaks pikendati ettepanekute ja vastuväidete esitamise aega kuni 17.10.2013.

KSH programmi avalikud arutelud toimusid vahemikus 01.10.2013-17.10.2013 erinevates asukohtades Harju, Rapla ja Pärnu maakondades, kokku 18 asukohas. Lisaks toimus täiendav avalik arutelu 15.11.2013 Nõmme Rahvamajas. Ürituste toimumist kinnitavad KSH programmile lisatud avaliku arutelu protokollid ning osavõtjate nimekirjad (lisa 11). Ühtlasi tutvustati lisandunud trassialternatiive 27.-30.01.2014 Harju- ja Raplamaal toimunud avalikel aruteludel ning Tallinna ringtee trassialternatiive puudutavad arutelud toimusid 15.-16.04.2014 Kiili ja Rae vallas.

3.3. KSH programmi kohta esitatud ettepanekud, vastuväited ja küsimused ning nendega arvestamine

KeHJS § 37 lõike 4 alusel on igaühel õigus KSH programmi avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu ajal tutvuda programmi ning muude asjakohaste dokumentidega, esitada programmi kohta ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi ning saada neile vastuseid.

KSH programmi avaliku väljapaneku jooksul esitatud kirjalik tagasiside oli väga mahukas. Nimetatud kirjad ja vastused neile on toodud KSH programmi lisades 9 ja 10. Avalikul arutelul esitatud küsimustele vastati kohapeal suuliselt.

Lähtudes eelnevast on KSH programmi avalikustamise menetlus olnud õiguspärane.

4. KSH programmi ja KSH eksperdi vastavus kehtestatud nõuetele

KSH programmi kohaselt on KSH läbiviijaks Hendrikson & Ko OÜ ning KSH juhteksperdiks Heikki Kalle. Eksperdi vastavust KeHJS § 34 lõikes 3 nimetatud nõuetele tõendav info on toodud KSH programmi peatükis 3.3 ning väljavõtted dokumentidest on leitavad lisa 15. KSH töörühma kuuluvad lisaks juhteksperdile veel eksperdid Charlotta Faith-Ell, Tomas Andersson, Marianne Klimti, Martin Ruul, Märt Oövel, Epp Zirk, Priit Ilves, Juhan Ruut, Marie Louise Stenerud, Tiit Oidjärv, Laura Uibopuu, Valter Lang, Riin Kutsar, Jaanus Remm, Ülle Jõgar, Veiko Kärbla ja Olav Kreen. Ühtlasi kaasatakse eksperte järgnevatest organisatsioonidest: Reaalprojekt, Tartu Ülikool, OÜ Rewild ja WSP

Civils. Vajadusel täiendatakse KSH töörühma koosseisu.

KSH programmi sisu määrab KeHJS § 36. Kõnealune KSH programm vastab KeHJS §-le 36. KSH programmis on kirjeldatud kavandatavat tegevust, nimetatud ja selgitatud maakonnaplaneeringute elluviimisega eeldatavalt kaasnevat keskkonnamõju, sealhulgas mõju inimese tervisele ning Natura 2000 aladele. Ühtlasi on selgitatud leevendusvõimaluste ja seirega seonduvat. Kirjeldatud on KSH meetodikat, sh toodud välja olemasolevad lähteandmed ning nimetatud täiendavate uuringute vajadus. KSH programmi lisades 3-6 on leitavad alusuuringute aruanded. Lisaks on KSH programmis välja toodud piiriülese mõju esinemise võimalikkus ning selgitatud mõjutatud riikide kaasamist KSH menetlusse. KSH programmis on antud KSH osapoolte, sh huvigruppide loetelud, samuti KSH ajakava ja huvigruppide kaasamise kava. KSH programmi juurde on lisatud asjaomaste asutuste seisukohad.

Keskkonnaministeerium on kontrollinud KSH programmi ja KSH menetluse vastavust kehtestatud nõuetele, leidnud, et puuduvad KeHJS § 39 lõikes 3 nimetatud programmi heakskiitmist takistavad asjaolud ning kiidab selle heaks.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Keit Pentus-Rosimannus
Minister

Teadmiseks: Rapla Maavalitsus, Pärnu Maavalitsus, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Tehnilise Järelevalve Amet, OÜ Hendrikson & Ko

Dagmar Heringas 626 2974; dagmar.heringas@envir.ee